

Kulturstrategi för barn och unga

Dnr: BIN 2022/306

Antagen i Kommunfullmäktige 2023-06-21

Framtagen av: Marit Foss Fredriksson Kulturchef

LILLA EDETS
KOMMUN

Innehåll

Definitioner	2
Inledning.....	3
Varför en Kulturstrategi för barn och unga?	3
Framtagningsförfarande och tillämpning	4
Syfte, mål och målgrupp	4
Fem fokusområden	5
Upplevelse och eget skapande.....	6
Delaktighet och inflytande	7
Jämställdhet, genus, inkludering och likvärdighet	8
Det lokala kulturarvet.....	9
Lärande och kunskapande	10
Ansvar, roller och genomförande.....	11
Uppföljning och utvärdering	11

Definitioner

Kultur	Kultur kan innebära musik, konst, teater, film, dans, litteratur med mera; det vill säga ett estetiskt kulturbegrepp. Det kan också syfta på exempelvis traditioner, livsmönster, identitet, lekar, normer, språk med mera; det vill säga ett antropologiskt kulturbegrepp.
Kulturell och konstnärlig mångfald	Begreppet syftar till att beskriva ett brett spektrum av konst- och kulturformer i ett variationsrikt utbud av evenemang och aktiviteter.
Kulturupplevelse	Begreppet i det här dokumentet syftar till att barn och unga ska få ta del av och skapa, olika uttryckssätt. Det kan handla om scenkonst i olika former som exempelvis; dans, bild och form, drama, musik, bio men även bibliotek och Museibesök.
Konsument av kultur	När besökaren deltar i ett arrangemang som publik, dvs. har ingen aktiv roll i själva skapandet, betraktas hen som en konsument av kultur.
Producent av kultur	När besökaren deltar i ett arrangemang som skapande part, till exempel i en workshop, betraktas hen som en producent av kultur.

Inledning

Visionen för Lilla Edets kommun är *Göta Älvdalens pärla, vi gör det tillsammans!* Tillsammans ska vi nå visionen genom att arbeta nytänkande, medskapande och hållbart. Visionen är styrande för kommunens utveckling som helhet och i kommunens arbete är den vägledande och genomsyrar allt arbete. Lilla Edets kommuns kulturstrategi för barn och unga ¹behövs för att skapa en långsiktig och hållbar utveckling av Lilla Edets kulturverksamheter för barn och unga.

Kulturstrategin ska vara en del i att förverkliga Lilla Edets vision med syfte att förenkla våra yngsta invånares vardag och inspirera dem att uppnå sina drömmar. Kulturstrategin syftar till att bidra med att stimulera barn och ungas kunskapsutveckling. Kontinuerliga kulturupplevelser med hög kvalitet och kulturinslag av kreativt arbete med estetiska läroprocesser i förskolan och skolan ska därför ses som bidragande till ökad målluppfyllelse för barn och unga i Lilla Edets kommun. Ett kulturliv som kännetecknas av inkludering, delaktighet samt kulturell och konstnärlig mångfald ska göra Lilla Edet till en plats där många vill leva och verka.

För att förverkliga mål och strategier i kulturstrategin krävs ett utökat samarbete inom sektorn och mellan de olika sektorerna i kommunen. Syftet med samarbetet är att uppfylla lagen om barns likvärdiga rätt till kulturella och konstnärliga verksamheter och därigenom bidra till barn och ungas allsidiga personliga utveckling.

Kulturstrategin är ett dokument med syfte att sätta mål och strategier för kommunens arbete med att skapa goda förutsättningar för kultur för var, av och med alla kommunens barn och unga inom åldersgruppen 1 – 19 år.

”Barnet har rätt att till fullo delta i det kulturella och konstnärliga livet och varje barn har lika rätt till kulturell och konstnärlig verksamhet samt till rekreations- och fritidsverksamhet.”

(FN: barnkonvention, artikel 31)

Varför en Kulturstrategi för barn och unga?

Kultur för barn och unga är en viktig strategisk fråga i Lilla Edet såväl som inom den regionala och statliga kulturpolitiken. Lilla Edets vision beskriver att *vi ska göra det tillsammans*. Vi gör det genom nytänkande, medskapande och hållbart vilket är grundläggande delar i att utveckla Lilla Edet till en mångsidig och nyskapande plats att bo och verka i och en plats att besöka!

Barnkonventionen blev svensk lag 2020. Det innebär att barns rätt till kulturella och konstnärliga upplevelser får stöd i lagen. Enligt förskola och skolans läroplaner är tillgång till kultur, eget skapande, kreativitet och estetiska läroprocesser viktiga för elevernas allsidiga personliga utveckling. Genom kultursamverkansmodellen stödjer Västra Götalandsregionen kommunerna i regionen med bidrag för professionell barn- och ungekultur. En förutsättning för att Lilla Edet ska få ta del av regionala och statliga bidrag är att det finns en politiskt antagen barn- och ungekulturstrategi/plan.

¹ Kulturstrategi för barn och unga kommer i detta dokument benämnas som kulturstrategin eller strategin

Avsikten med kulturstrategin är att synliggöra kommunens förhållningssätt i kulturfrågor gällande barn och unga. Kulturstrategin är en konkretisering av visionen och ska ge ledning och peka ut handlingsriktningar och prioriterade områden. Kulturstrategin ska ses som ett vägledande styrdokument för hela Lilla Edet. Sektor Bildning ansvarar för att samordna och följa upp större gemensamma satsningar samt att utvärdera effekterna av planen. Varje sektor väger därtill själva in planens mål och strategier i sitt arbete. Gemensam utveckling av planens målområden i samverkan mellan sektorer är ett viktigt fortsatt arbete.

Kulturstrategi för barn och unga bygger på:

- FN:s barnkonvention som blev svensk lag 2020 (proposition 2017/18:186)
- Läroplan för förskolan (Lpfö18)
- Läroplan för grundsärskolan (Lgrsär22)
- Läroplanen för grundskolan, förskoleklass och fritidshem (Lgr22)
- Bibliotekslagen (2013:801)
- Lilla Edets biblioteksplan 2020-06-15
- Lilla Edets vision 2022
- Lilla Edets Kulturstrategi 2022 - 2026
- Kulturstrategi för Västra Götalands 2020 – 2023
- Den nationella kulturskolpolitiken
- Den nationella ungdomspolitiken

Framtagningsförfarande och tillämpning

Framtagandet av kulturstrategin har gjorts genom samarbete inom sektor Bildning i dialog med rektorer för förskola, skola och anpassad grundskola² samt mellan representanter från Kulturhusets olika verksamheter som bibliotek, kulturskola, kulturverksamhet. Kulturstrategin har även gått ut på remiss till kulturombuden för förskola och skola. Kommunchefens ledningsgrupp har också fått möjlighet att yttra sig om strategin. Kulturstrategin har antagits av Kommunfullmäktige.

Kulturchef är dokumentansvarig och ansvarar för att säkerställa tillämpning och uppföljning samt säkerställa att berörda sektorer och medarbetare är förtrogna med dokumentet.

Syfte, mål och målgrupp

Kulturstrategin behövs för att skapa och upprätthålla en långsiktig och hållbar utveckling av kulturlivet för, av och med barn och unga i Lilla Edet.

Syftet med strategin är att alla barn och unga ska få tillgång till ett varierat kulturutbud och möjlighet till skapande under hela sin uppväxt. Kulturstrategin syftar också till att bidra med att stimulera barn och ungas kunskapsutveckling för en högre måluppfyllelse.

Alla barn och elever i Lilla Edets kommunala för- och grundskolor ska få **minst** en kulturupplevelse per år. Detta kallas för Kulturgaranti. Kulturgarantin gäller för barn och elever från 1 – 16 år.

Generell målgrupp för Kulturstrategi är barn och unga i åldern 0 – 19 år. FN:s barnkonvention omfattar 0 – 18 åringar men eftersom Västra Götalandsregionen arrangörsstöd tilldelas kommunerna för antal barn i åldern 3 – 19 år är målgruppen i detta dokument 0 – 19 år.

² Med begreppet "skola" menas både grundskola och anpassad grundskola

Det finns **två** specifika mål under planperioden:

Alla barn ska få tillgång till kultur

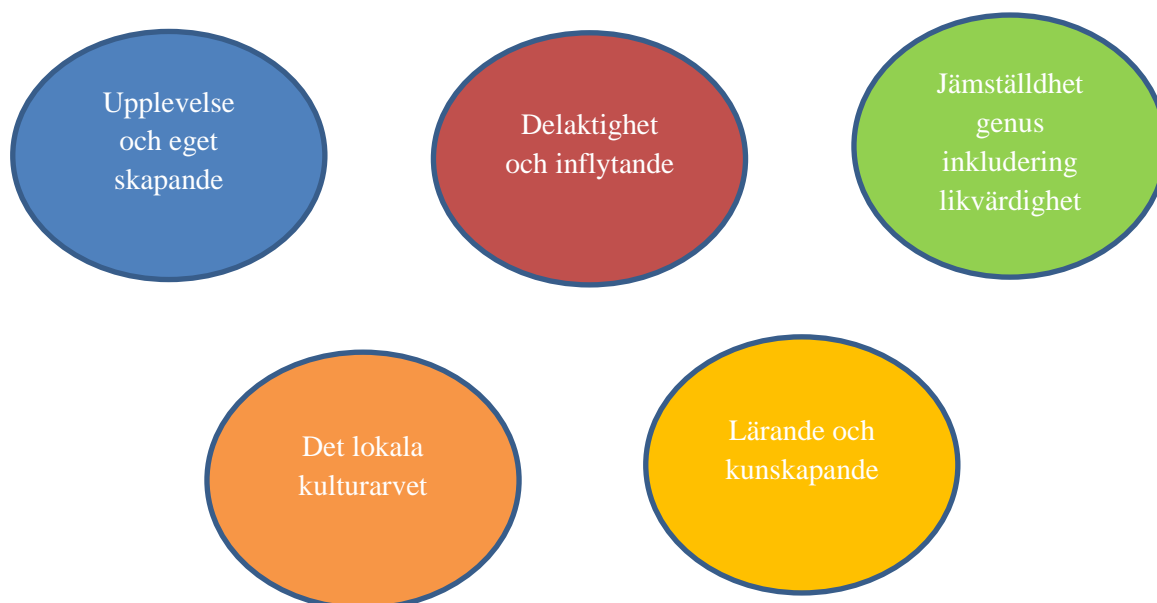
Barn- och ungdokumentation ska skapa möjlighet för alla barn och unga att på sina villkor få möta och utvecklas genom kultur i sin vardag – i förskola, i skola och på sin fritid. Betoningen på alla barn och unga är nödvändig för att visa på Lilla Edets kommuns ansvar att bryta ner de hinder som finns och aktivt verka för barns rätt till kultur och eget skapande. Under perioden ska alla barns tillgång till kultur särskilt uppmärksammas och utvärderas.

Fler sektorer ska samverka kring barn- och ungdokumentation

Barn- och ungdokumentation har bäring på verksamheter inom stora delar av Lilla Edets kommun. För att förverkliga strategins mål och strategier behöver sektorerna samverka. Under perioden ska sektorerna tillsammans undersöka möjligheter för utökat samarbete.

Fem fokusområden

Kulturstrategin har fem fokusområden. Fokusområdena anger det som alla berörda ska arbeta extra mycket med för att stärka kulturlivet för barn och unga. Till varje fokusområde kopplas strategier.

Upplevelse och eget skapande

Barn och unga ska ha möjlighet att uppleva ett varierat kulturutbud och ha förutsättningar för eget skapande i sin vardag.

Kulturupplevelser leder till nya intryck, känslor och föreställningsvärldar där barn och unga kan hämta inspiration. Att kontinuerligt få uppleva kultur ger kunskap om olika konstnärliga och kulturella uttryck. Att dela kulturupplevelser ger gemenskap och fler perspektiv. Det i sin tur ger trygghet att våga analysera, reflektera och omvärdera sin omvärld, vilket öppnar för en bredare förståelse av sig själv och andra. Genom eget skapande utvecklar barn och unga sin fantasi, sin kreativitet och sitt nytankande. Att få tillgång till fler sätt att uttrycka sig stärker identiteten.

Strategier för fokusområde upplevelser och eget skapande

Lilla Edets kommun arbetar med att utveckla och förbättra möjligheter till upplevelse och eget skapande genom att:

- Säkerställa professionella kulturupplevelser och aktiviteter med eget skapande genom en kulturgaranti för barn och unga i kommunala förskolor, grundskolor och anpassat grundskola.
- Folkbiblioteket, skolbiblioteket samt kulturskolan har en särskilt viktig roll i arbetet med att upprätthålla en kulturgaranti för barn och unga, till exempel genom att arbeta läsfrämjande, erbjuda "prova-på eget skapande med mera.
- Tillhandahålla ett rikt kulturutbud på barns och ungas fritid
- Göra unga kulturaktörer och unga arrangörer till medskapare i kommunens kulturverksamheter och utbud
- Underlätta för unga att realisera egna idéer och initiativ
- Samverka med civilsamhället i syfte att bredda kulturutbudet för barn och unga

*”Konventionsstaterna ska respektera och främja barnets rätt
att till fullo delta i det kulturella och konstnärliga livet.”*

(FN:s Barnkonvention, artikel 31)

Delaktighet och inflytande

Barn och unga ska ha möjlighet att vara delaktiga och ha ett reellt inflytande över den kultur de upplever och deltar i, både på fritiden och under förskole- och skoltid. Barn och unga ska få ta del av kultur på sina villkor och efter egna förutsättningar. I Lilla Edet ska barn och unga ges möjlighet att utveckla sin egen identitet och sin förmåga till samspel. Barn och unga ska få tillgång till information och forum där de får och kan ta plats. Barns och ungas egna initiativ och ungas organisering ska stöttas.

Genom kultur kan barn och unga utvecklas, ta del av samhället och demokratin. Kultur ger barn och unga möjligheter att forma sina liv och möjligheter till inflytande över samhällsutvecklingen.

Strategier för fokusområde delaktighet och inflytande

Lilla Edets kommun arbetar med att utveckla och förbättra barns och ungas delaktighet och inflytande genom att:

- Öka barns och ungas delaktighet och inflytande i kulturverksamheter och utbud
- Bilda forum för inflytande i frågor som rör barn och unga
- Skapa utrymme för barns och ungas egna initiativ
- Ge stöd och vägledning till unga att själva arrangera, skapa och producera på sin fria tid
- Utveckla och pröva olika metoder för barns och ungas delaktighet och inflytande

”Barn har rätt att uttrycka sin mening och höras i alla frågor som rör barnet.

Hänsyn ska tas till barnets åsikter, utifrån barnets ålder och mognad.”

(FN:s Barnkonvention, artikel 12)

Jämställdhet, genus, inkludering och likvärdighet

Barn och unga i Lilla Edets kommun känner sig välkomna att med lika rättigheter och möjligheter ta del av kulturlivet. Utbud, arenor och mötesplatser för eget skapande och upplevelser är tillgängliga för barn och unga utifrån följande perspektiv:

- Vi är öppna för att inkludera alla samhällsgrupper oberoende av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, sexuell läggning, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning eller ålder
- Oavsett kön ska barn och unga behandlas efter icke-stereotypa föreställningar kring vad som är typiskt manligt och kvinnligt.
- Kognitiva, geografiska, fysiska och ekonomiska förutsättningar
- Identitet och erfarenhet
- Tillgänglig information

Strategier för fokusområde inkludering och likvärdighet

- Jämställdhet-, genus-, inkluderings-, likvärdighets- och tillgänglighetsperspektiv finns med i alla beslut
- Jämställdhet-, genus-, inkluderings-, likvärdighets- och tillgänglighetsperspektiv finns med i all planering av aktiviteter som arrangeras för barn och unga

”Alla barn är lika mycket värda och har samma rättigheter.

Ingen får diskrimineras”

(FN:s Barnkonvention, artikel 2)

Det lokala kulturarvet

Det lokala kulturarvet är en viktig källa till kunskap, upplevelser och bildning. Genom att relatera till spåren som format vårt samhälle skapar vi perspektiv på vilka vi är och det samhälle vi lever i vilket också ökar förståelse mellan människor. Det lokala kulturarvet är en del av Sveriges kulturarv men även en del av det globala kulturarvet. Barn och unga i Lilla Edets kommun ska få uppleva och skaffa sig kunskap om den egna hembygdens kultur och historia.

Strategier för fokusområde det lokala kulturarvet

- Barn och unga ska erbjudas kultupplevelser inom det lokala kulturarvet
- Barn och unga ska få ta del av viktiga historiska platser i och runt om Lilla Edet
- Samverka med civilsamhället och andra aktörer som till exempel Lödöse museum i syfte att bredda det lokala kulturutbudet för barn och unga

”I förskolans uppdrag ingår att överföra och utveckla ett kulturarv – värden, traditioner och historia, språk och kunskaper – från generation till nästa”.

(Lpfö18)

”Utbildning och fostran är i djupare mening en fråga om att överföra och utveckla ett kulturarv – värden, traditioner, språk, kunskaper – från generation till nästa.

Skolan ansvarar för att varje elev efter genomgången grundskola fått kunskaper om och insikt i det svenska, nordiska och västerländska kulturarvet.”.

(Lgr22)

Lärande och kunskapande

Kultur ska vara en del av barn och ungas lärande och kunskapande i förskola, skola och på fritiden. Ungas eget kulturskapande på fritiden bidrar till ett viktigt icke-formellt lärande inför framtiden. Genom att kombinera kultur, lärande och problemlösning kan barn och unga få kunskap på flera sätt. I bland annat läroplanen för grundskolan, förskoleklass och fritidshem (LGR 22, sid 9, under rubriken Skolans uppdrag) ingår kulturupplevelser och kultur som uttrycksform i elevernas utveckling:

” Eleverna ska få uppleva olika uttryck för kunskaper. De ska få pröva och utveckla olika uttrycksformer och uppleva känslor och stämningar. Drama, rytmik, dans, musicerande och skapande i bild, text och form ska vara inslag i skolans verksamhet. En harmonisk utveckling och bildningsgång omfattar möjligheter att pröva, utforska, tillägna sig och gestalta olika kunskaper och erfarenheter. Förmåga till eget skapande hör till det som eleverna ska tillägna sig”

(LGR22)

Kulturgarantin innebär att Lilla Edets kommun:

- Skapar och upprätthåller en långsiktig strategisk och hållbar utveckling av kultur i förskola och skola
- Säkerställer likvärdighet och tillgänglighet till kulturupplevelser och eget skapande för alla barn och unga i kommunal förskola och grundskola
- Skapar och upprätthåller samverkan och synergieffekter mellan kulturutbud och resurser
- Stärker de estetiska läroprocesserna som skapar möjligheter för barn att utvecklas som individer, samt ger förutsättningar för kreativitet och kritiskt tänkande

Strategier för fokusområde lärande och kunskapande

Lilla Edets kommun arbetar med att utveckla och förbättra kultur och lärande för barn och unga genom att:

- Säkerställa professionella upplevelser under skoltid genom en kulturgaranti
- Genom estetiska läroprocesser arbeta med pedagogiska förhållningssätt som främjar barn och ungas lärande och kunskapande
- Främja kreativitet och viljan att pröva egna idéer och lösa problem
- Utveckla professionella kulturprogram och förmedla kulturpedagoger genom rådgivning och vägledning
- Ge råd om kulturproduktion till unga kulturaktörer och arrangörer

Ansvar, roller och genomförande

Barn- och ungdokument berör många olika områden inom kommunen såsom utbildning, kulturverksamheter, barnomsorg, föreningsliv, socialtjänsten, ungdomscoacher, kommunens familjepedagoger, boendemiljöer, offentliga miljöer och fritidsverksamheter med mera. Det förutsätter bra former för samarbete och samverkan.

Kulturstrategin riktar sig således till de nämnder och sektorer i Lilla Edets kommun som berörs av dess perspektiv i sina verksamheter. Bildningsnämnden har ansvar för att upprätta, utvärdera och revidera barn- och ungdokumentplanen inför och under varje planperiod. Sektor bildning sammanfattar övriga sektorer som sedan ansvarar för att uppdraget följs upp och utvecklas inom respektive sektor eller i samverkan.

Kulturgarantin för Lilla Edets kommuns kommunala förskolor, grundskolor och fritidshem förutsätter en samverkan mellan olika verksamheter inom sektor Bildning. Förskola, skola, fritidshem, bibliotek, kulturskola och övrig kulturverksamhet ansvarar tillsammans för att kulturgarantiorganisationen är bemannad och att uppdraget följs upp och utvecklas.

Strategin kan även inspirera andra organisationer och aktörer som arbetar med barn- och ungdokument utanför det kommunala uppdraget.

Bildningsnämnden har tillsammans med samhällsnämnden i uppdrag att ge förutsättningar för en tillgänglig och inkluderande kultur-, idrotts- och fritidsverksamhet, med särskilt fokus på barn och unga. Kommunens verksamheter ska öka barn och ungas möjligheter till engagemang och inflytande i ett levande samhälle, bland annat genom kulturverksamheter.

Bildningsnämndens roll under planperioden

Bildningsnämnden ansvarar för kommunens förskolor och grundskolor. I läroplanen för grundskolan framgår att skolan ska främja eleverns allsidiga personliga utveckling till aktiva, kreativa, kompetenta och ansvarskännande individer och medborgare.

Kulturgarantin för Lilla Edets kommuns förskolor och grundskolor säkerställer att barn och unga får ta del av professionella konst- och kulturupplevelser samt utveckla sin förmåga genom eget skapande inom olika konstformer och lärostilar. Kulturgarantin förutsätter en nära samverkan mellan olika verksamheter inom sektor bildning.

Uppföljning och utvärdering

Kulturstrategin för barn och unga är ett långsiktigt och övergripande styrdokument för Lilla Edets kommun. Tanken är att strategins olika fokusområden förverkligas och följs upp genom kommunens ordinarie verksamhets- och styrningsprocess.

Sektor bildning ansvarar för uppföljning och återrapportering av den egna verksamheten till Bildningsnämnden. Bildningsnämnden har ett övergripande ansvar för uppföljning, utvärdering och revidering av strategin som helhet. Strategin följs upp en gång per mandatperiod.

För att varje sektor och bolag ska beakta ett kulturperspektiv för barn och unga i sina verksamheter bör kulturstrategin för barn och unga beslutas av Kommunfullmäktige.